

Zápis
z 6. schůze
výboru pro sociální politiku
konané ve dnech 19. – 20. ledna 2011

Středební jednání výboru proběhlo jako výjezdní zasedání na Českou správu sociálního zabezpečení, Křížová 25, Praha 5.

V úvodu předseda výboru Martin Vacek zahájil schůzi výboru a předal slovo řediteli České správy sociálního zabezpečení doc. JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D.

Uvedl, že Česká správa sociálního zabezpečení je jedna z největších správních institucí. Výběr pojistného představuje více než jednu třetinu státního rozpočtu. Dále provádí posudky lékařské posudkové služby pro účely nejen sociálního pojištění. Byli představeni jednotliví vedoucí pracovníci České správy sociálního zabezpečení. Ing. Karel Chod - náměstek ústředního ředitele, JUDr. Milan Kučera, Ph.D. - ředitel kanceláře ústředního ředitele, Ing. Martin Kott, MBA - ředitel úseku ekonomicko-správního, JUDr. Jaroslav Možný-vrchní ředitel úseku sociálního pojištění, Mgr. Pavel Krejčí – zástupce vrchního ředitele úseku sociálního pojištění, JUDr. Eliška Volfová – vrchní ředitelka úseku provádění důchodového zabezpečení, Ing. Vladimír Fanta – vrchní ředitel úseku informačních a komunikačních technologií, MUDr. Jirina Ramianová – vrchní ředitelka úseku lékařské posudkové služby. Dále pak JUDr. Jitka Konopásková – ředitelka odboru evropské koordinace mezinárodních styků.

Nejprve vystoupil Mgr. Pavel Krejčí, zástupce vrchního ředitele úseku sociálního pojištění. Představil agendu nemocenského pojištění. Účel nemocenského pojištění je zabezpečit výdělečně činné osoby dávkami v době nepřítomnosti v práci, která může být způsobena nemocí, mateřstvím, či jinou sociální událostí. Jde především o dávky nemocenské, ošetřovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a důležitou pomoc v mateřství. Nejfrekventovanější dávkou je nemocenská, která náleží při dočasné pracovní neschopnosti z důvodu nemoci či úrazu. Česká správa sociálního zabezpečení vyplácí od 22. kalendářního dne trvání dočasné neschopnosti, v prvních třech týdnech vyplácí nemocenskou zaměstnavatel. Výše nemocenské se stanoví z 60 % denního vyměřovacího základu. Jde o tzv. redukovaný průměr hrubého denního příjmu. Většina dávek je vyplácených do 10ti dnů, pouze 0,5 % je vyplácena později než 30 dnech.

Dále byli poslanci seznámeni s postupem při vzniku sociální události, jako je např. nemoc zaměstnance. Pro urychlení výplat a pro snížení nákladů se jeví prospektivní elektronická komunikace, především v zavedení tzv. e-neschopenky pro urychlení výplaty dávky. V prosazení e-neschopenky jde především jde o to přesvědčit lékaře o vhodnosti tohoto produktu.

Dále byla představena agenda námitkového řízení České správy sociálního zabezpečení. Česká správa jako správní orgán ve II. stupni řízení se vyrovnává s námitkami účastníka řízení a napravuje zjištěné nedostatky (a to i v neprospěch stěžovatele).

V závěru byly zmíněny některé důležité okolnosti agendy OSVČ, která prošla určitým vývojem a jistou dobu byla značně nepřehledná a složitá. Do budoucna se předpokládá, že OSVČ budou platit zálohu kvartálně.

V diskusi vystoupil posl. Opálka, který vysoce hodnotil předvedenou inventuru problémů, neboť ji pokládá za velmi zevrubnou a objektivní. Zároveň vznesl dotaz jaká je optimální lhůta pro technické zvládnutí legislativních změn v České správě sociálního zabezpečení.

Ředitel České správy sociálního zabezpečení Vilém Kahoun uvedl, že lhůta k proveditelnosti legislativních změn na České správě sociálního zabezpečení bude zmíněna v prezentaci Ing. Fanty. Zmínil řešení mzdové situace na České správě sociálního zabezpečení.

V další rozpravě vystoupili: Vacek, Jeník, Král, Krejčí, Emmerová. Byla zmíněna některá pozitiva České správy sociálního zabezpečení, např. existence jednoho IČO a to i pro okresní správy. V souvislosti se zaváděním e-neschopenky byly zmíněny i některé problémy s IZIPem.

S další prezentací vystoupila JUDr. Eliška Volfová – vrchní ředitelka úseku provádění důchodového pojištění, která prezentovala provádění důchodového pojištění. Jedná se o rozsáhlou agendu, kdy v r. 2010 bylo doručeno 224 277 žádostí a bylo vydáno 241 650 rozhodnutí. V současné době je 2 880 621 důchodců, kterým bylo vypláceno 3 511 043 důchodů v celkovém objemu 337,8 mld. Kč. Byly zmíněny papírová a elektronická forma jako údajová základna pro provádění důchodového pojištění. Papírová základna se vyskytuje především u pojištěnců starších 75 let.

V r. 2010 bylo doručeno téměř 3 milióny elektronických podání. V r. 2005 vznikla individuální konta pojištěnců, která v současné době obsahují 68 miliónů „imagů“ převedených do 48 miliónů datových vět. Samotný rozhodovací proces zahrnuje rozhodnutí o dávkách podle vnitrostátních předpisů, o dávkách podle předpisů EU, dávky podle bilaterálních smluv o sociálním zabezpečení, kterých je vydáno ročně přibližně 400 tisíc rozhodnutí. Mezi zásadní pozitiva patří nízká chybovost v rozhodnutích, celkem plynulé plnění náročných úkolů, průměrná doba vyřízení starobního důchodu se pohybuje mezi 60 až 70 dny, u pozůstalostních důchodů je obvykle do 40 dnů. Problémem jsou stále složitější a časově náročnější výpočty, především u důchodů i kombinovaných bilaterálních smluv. Nepříjemné jsou i časté legislativní změny nebo nové výklady zákona. Doba zřízení invalidních důchodů může být až 130 dní. Byla zmíněna značná složitost rozhodování s mezinárodním prvkem, zda doba zřízení může přesáhnout až 270 dnů. Problém je i značná personální poddimenzovanost.

Dále vystoupila JUDr. Jitka Konopásková, pověřena vedením odboru evropské koordinace a mezinárodních systémů s prezentací na téma „Mezinárodní řízení o dávkách“. Zahraniční agendu v České správě sociálního zabezpečení obvykle přepočítávají vysokoškolsky vzdělaní referenti. Působnost České správy sociálního zabezpečení představuje vztýčné místo pro celou Českou republiku vůči institucím, občanům a zaměstnavatelům. Mezi jednoznačná pozitiva patří centralizovaný systém pro výplatu důchodů, že včasná a správná realizace valorizací. Bezpečný systém komunikace pro Českou poštu, Českou národní bankou založen na elektronickém principu. Mezi zřetelná negativa patří enormní nárůst počtu exekučních srážek z důchodů souvisejících podání. Českou správu zatěžuje i poskytování údajů oprávněným subjektům. Důchody exekuční srážkou narostly z 21 561 z r. 2003 na 51 931 k roku 2011. Mezi hlavní

úkoly do budoucna patří tzv. malá důchodová reforma, realizace nálezů Ústavního soudu v září letošního roku a příprava důchodové reformy.

MUDr. Jiřina Ramianová, vrchní ředitelka úseku lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení prezentovala lékařskou posudkovou službu (LPS). Jde o činnost pro pojistné systémy, které jsou určeny České správě sociálního zabezpečení a pro nepojistné systémy, tedy úřady práce, obce s rozšířenou působností a obecní úřady. V souladu se zákonem o nemocenském pojištění provádí LPS kontrolu posuzování dočasné pracovní neschopnosti. Posuzuje zdravotní stav pro výplatu nemocenského po uplynutí podpůrné doby. Lékaři LPS posuzují třístupňovou invaliditu pro přiznání invalidního důchodu. Co se týče nepojistných agend pro úřady práce, LPS posuzuje osoby zdravotně znevýhodněné, fyzicky a dlouhodobě těžce zdravotně postižené. Pro obce s rozšířenou působností jde pak především o určení stupně závislosti fyzické osoby pro účely příspěvku na péči. Dále pak mohou být přiznány mimořádné výhody - příspěvku na úhradu bytu, příspěvku na užívání bezbariérového bytu a garáže, příspěvku na zakoupení vozidla. Pro účely zákona o pomoci v hmotné nouzi se zjišťuje zda osoby si může zvýšit vzhledem ke svému zdravotnímu stavu příjem vlastní prací. Krom toho LPS plní i další úkoly vyplývající z evropských nařízení a bilaterálních smluv. Byla zmíněna i personální problematika LPS, která se potýká s nedostatkem tzv. kmenových posudkových lékařů. Věkový průměr se pohybuje 58,9 let. Smluvní lékaři jsou nasmlouváni v objemu 720. Za rok 2010 bylo vypracováno 460 tisíc posudků, z toho pro posouzení invalidity či prodloužení výplaty nemocenské bylo 192 tisíc, tj. 42 % celého objemu. V nepojistných agendách šlo pak kolem 268 tisíc posudků, což je 58 %. LPS vypracovává pouze posudky, nevydává rozhodnutí. Činnost LPS by byla nemyslitelná bez spolupráce s praktickými a odbornými lékaři.

Dále vystoupil Ing. Vladimír Fanta, vrchní ředitel úseku informačních a komunikačních technologií s prezentací na téma „Informační a komunikační technologie (IKT)“. Poslanci byli seznámeni se základní strukturou počítačové sítě České správy sociálního zabezpečení. Síťová architektura se opírá o tzv. třívrstvou architekturu. Používá operační systém BS 2000, který je kompatibilní s Linuxem a Microsoftem. Bezpečnostní architektura vychází z regulace v oblasti editování a zápisu, kde nejsou umožněny změny mimo dané úzké oblasti. Bylo prováděno testování heckerů z Anglie a nebylo úspěšné. Na výpočetní systém samozřejmě kladou nároky i změny v zákonech. Musí se např. počítat i s aplikací úrazového pojištění. Absence druhého pilíře v důchodovém pojištění nepředpokládá nutnost rozšíření dosavadních aplikací. Finance se řeší vždy až po schválení příslušného zákona. Na každou malou střední změnu ČSSZ potřebuje 3 měsíce. Základnější změny závisí na případě od případu. Do okruhu centralizovaných aplikací patří kontrolní činnost, důchodové pojištění, dobrovolné pojištění, péče o osobu blízkou, aplikace pro správné řízení.

Dále byly poslancům představeny některé projekty ze strukturálních fondů, např. projekt IOP č. 155 – konsolidace kmenových evidencí pojištěnců. Nebo projekt č. 156 – personální zajištění procesů vytěžených informací pro vytváření a konsolidaci kmenových evidencí pojištěnců a jejich individuálních kont. Byl zmíněn i projekt IOP č. 159 – vytvoření informačního a komunikačního rozhraní ČSSZ za účelem poskytování informací klientům. Co se týče prosazování elektronické neschopenky z pěti

testovaných firem byly tři úspěšné. Zatím se přihlásili 3 spolupracující lékaři, bylo za první dva týdny podáno 33 e-podání.

Dále vystoupil Ing. Martin Kott – vrchní ředitel úseku ekonomicko-správního, který seznámil poslance s finančními ukazateli. Nejvyššího výboru bylo dosaženo v r. 2008, kdy na sociální zabezpečení byly příjmy celkem 375,3 mld. Kč. V roce 2009 došlo k poklesu vlivem snížení pojistného.

Úspěšnost výběru pojistného se pohybuje kolem 99 – 100 %. Při provozních nákladech ČSSZ, které nepřekračují 1,8 % výběru pojistného, jde o skvělá čísla.

V diskusi vystoupila jako první posl. L. Kohoutová, která vyslovila uznání ředitelce Jiřině Ramianové při řešení jednoho konkrétního případu. Vyslovila se pro podporu e-neschopenek. Dále vznesla dotaz k ředitelce Volfové, jak je soubor digitalizovaných dat zranitelný. Ředitelka Volfová uvedla, že v r. 2001 proběhla rozsáhlá digitalizace, přibližně 3,5 miliónů evidenčních listů. Od r. 2004 probíhá průběžně digitalizace. Roční evidenční listy v elektronické podobě jsou 60 % a ve 40 % papírově, které jsou převáděny bezprostředně.

Posl. Jeník se dotázal na objemy prostředků v jednotlivých programech strukturálních fondů pro IKP. Ing. Vladimír Fanta uvedl, že na program č. 155 bylo 100 miliónů Kč, program č. 156 rovněž 100 miliónů Kč, program č. 157 – 32 miliónů Kč, program č. 159 – 230 miliónů Kč, program č. 154 – 32 miliónů Kč. Tyto prostředky nebyly dosud čerpány, čerpání se předpokládá do r. 2013.

V další rozpravě vystoupili: Chalánková, Volfová, Opálka, Fanta. Diskutoval se vliv nárůstu přiznaných důchodů na režijní náklady, stabilizace systému informačních technologií. Ředitel Kahoun uvedl, že správní výdaje nejdou z pojistného, ale jsou uvolňovány v rámci rozpočtu kapitoly.

Posl. Emmerová vyslovila překvapení nad vysokým počtem exekucí, které jsou vázány na výplaty důchodů. Ptala se na odhad důchodů. V případě elektronické neschopenky vyslovila určitou skepsi, jak se k této nové věci budou lékaři přizpůsobovat.

Ředitel Král uvedl, že na Ministerstvu práce a sociálních věcí existuje materiál, který dokládá dramatický nárůst exekucí. Obecně to souvisí s vysokou zadlužeností domácností a efektivnější prací exekutorů.

Na závěr jednání předseda výboru Martin Vacek poděkoval za přijetí a uvedl, že jej vnímá jako otevření dialogu mezi výborem a ČSSZ.

Schůze výboru pokračovala 20. ledna 2011 od 14.00 hod. Schůzi řídil místopředseda Miroslav Jeník. V úvodu dal schválit písemně předložený návrh programu 6. schůze. Pro návrh se vyslovilo 10 poslanců, návrh byl přijat.

Prvním projednávaným bodem čtvrtletního programu byla Zelená kniha - na cestě k přiměřeným udržitelným a spolehlivým důchodovým systémům v Evropě k dokumentu 12102/10, KOM (2010) 365 v konečném znění.

Návrh odůvodnil náměstek ministra David Kafka, který se v úvodu vyslovil k smyslu tzv. Zelené knihy, která je spíše k vyvolání diskuse nežli materiálem, který by zavazoval např. jako směrnice. Důchody stravují značnou část rozpočtů jednotlivých členských států. Zelená kniha je zpracována jako kvalitní analytický materiál, který nezpochybňuje právo členských států na vlastní důchodovou reformu.

Dále vystoupila poslankyně Jitka Chalánková jako zpravodajka výboru, která sdělila, že materiál Zelená kniha poskytuje diskusní podklad, příklady dobré praxe. Vysoce hodnotila způsob zpracování a uplatnění principu subsidiarity. Rovněž zdůraznila soulad s volným pohybem služeb a kapitálu.

Dále vystoupila členka výboru pro evropské záležitosti Soňa Marková, která uvedla, že uvedený materiál byl v Evropském podvýboru projednán s řadou odborníků. Upozornila, že zatím není vyjednáno, že náklady na důchodovou reformu nebudou součástí deficitu.

V diskusi vystoupil poslanec Opálka, který uvedl, že se zúčastnil jednání ve VRZ. Upozornil, že v tuto chvíli rozhodnutí výboru nemá již žádný vliv, poté se výbor pro evropské záležitosti rozhodl. Dobrý postup do budoucna by byl, kdyby evropský podvýbor přerušil projednávání, nechal projednat sociální výbor a pak potvrdil stanovisko sociálního výboru. Z rámcové pozice vyplývá, že vláda ČR nenavrhne vybavit regulaci, a harmonizaci v rámci EU ale naopak podporuje různost systému.

Poslankyně Soňa Marková souhlasila s doporučením poslance Opálky. Bohužel praxe s projednáváním Zelených knih v národních parlamentech není vždy zcela ideální.

Skutečnost, že na rámcové pozici vlády již nelze nic měnit potvrdil i ředitel I. Král z MPSV. Upozornil rovněž, že důchodový systém v ČR je genderově citlivý.

Během diskuse, ve které vystoupil Král, Opálka, Chalánková byla zmíněna i problematika zaměstnaneckého penzijního připojištění.

V další rozpravě vystoupila poslankyně Emmerová, která upozornila na nedostatečnou propagační politiku. Rovněž se pozastavila nad nárůstem exekucí plynoucích z důchodů.

Dále vystoupila poslankyně Wenigerová, která uvedla několik příkladů ze zahraničí, především Velké Británie, kde dochází k mnohem zodpovědnějšímu přístupu k zajištění ve stáří.

Dále vystoupila poslankyně Lesenská, která mimo jiné uvedla, že 88 % lidí nedosáhne na průměrnou mzdu.

Poslanec Opálka uvedl, že Zelená kniha umožňuje formování evropské politiky. Jakkoliv práce se Zelenou knihou není obvyklá v odborných výborech, do budoucna by se tato praxe měla však zavést a stát se běžnou.

Poslankyně Pecková vznesla dotaz, proč se vláda brání zavedení zaměstnaneckých fondů.

Ředitel Král uvedl, že zaměstnanecké fondy často trpí insolvencí zaměstnavatele. Na závěr byl předložen návrh usnesení, ve kterém výbor bere na vědomí rámcové stanovisko vlády. Pro **usnesení č. 26** se vyslovilo 10 poslanců.

Pro usnesení hlasovali poslanci: Pecková, Eček, Witoszová, Wenigerová, Kohoutová, Chalánková, Jeník, Opálka, Emmerová a Lesenská.

Dále byli poslanci seznámeni s dalším bodem v plánu zahraničních aktivit výboru pro sociální politiku. Z plánu, se kterým je seznámil tajemník výboru, vyplynulo, že mezi plánovanými výjezdy je Švýcarsko a Švédsko. Poslanec Opálka upozornil, že návštěva Švédska není z hlediska poznání důchodového systému až tolik přínosná, kvůli zavedení systému NDS. Naopak by bylo vhodné, aby výbor navštívil Švýcarský parlament, kde je velmi zajímavá důchodová reforma. Místopředseda Jeník doporučil, aby byl návrh schválen v předložené podobě. Pro návrh se vyslovalo 9 poslanců pro. O **usnesení č. 27** hlasovali poslanci: Pecková, Eček, Witoszová, Wenigerová, Kohoutová, Chalánková, Jeník, Opálka, Emmerová, Lesenská.

V bodu Sdělení předsedy nebyla žádná speciální sdělení.

Pro návrh termínu a pořadu příštího jednání výboru se v **usnesení č. 28** vyslovalo 9 poslanců, jeden se zdržel. O usnesení hlasovali poslanci: Pecková, Eček, Witoszová, Wenigerová, Kohoutová, Chalánková, Jeník, Opálka, Emmerová, Lesenská.

V bodě Různé bylo doporučeno, aby byl podvýbor pro zdravotně postižené rozšířen o účast poslankyně Milady Emmerové. Pro návrh se vyslovalo 9 poslanců, jeden se zdržel. Návrh byl přijat. O **usnesení č. 29** hlasovali poslanci: Pecková, Eček, Witoszová, Wenigerová, Kohoutová, Chalánková, Jeník, Opálka, Emmerová, Lesenská.

Poslankyně Lesenská doporučila, aby byl svolán podvýbor pro zaměstnanost a to ve výborovém týdnu. Dále avizovala seminář k novelizaci Zákoníku práce. Poslankyně Lesenská rovněž avizovala, že 3.3. proběhne seminář na téma novelizace Zákoníku práce. V 15.50 skončilo jednání výboru.

Zaznamenal: Antonín Papoušek

Gabriela Pecková, v.r.
ověřovatelka výboru

Miroslav Jeník, v.r.
místopředseda výboru